

Tiedote 2: Tiedonsaanti**2.4.2020****Selvitys: Kielivähemmistöjen tiedonsaanti ja kokemukset koronavirusepidemian aikana 23.3 – 20.4.2020****Tavoite**

Tämän selvityksen tarkoituksena on tuottaa suomalaiselle yhteiskunnalle nopeasti tietoa siitä, mitä kanavia hyödyntäen Suomessa asuvat venäjän-, somalin- ja arabiankieliset saavat tietoa koronaviruksesta, millaisia mielikuvia, kokemuksia ja ajatuksia heillä on vallitsevasta tilanteesta ja miten he ovat itse suojautuneet taudilta. Selvitys tehdään Tampereen yliopistossa ja sen rahoittaa Koneen Säätiö.

Aineisto

Selvityksen kohdejoukkona ovat yli 50-vuotiaat. Otoksessa on myös muutama 40-49-vuotias. Aineisto kerätään puhelinhaastatteluina venäjän, somalin ja arabian kielillä. Aineiston keruu on aloitettu maanantaina 23.3.2020 ja haastatteluja on tehty seitsemän päivän aikana yhteensä 126. Nopean aikataulun takia aineisto kerätään ns. "lumipallo"-menetelmällä eikä otanta ole edustava.

Vastaajat

38 somalitaustaista, 41 irakilais- tai syyrialaistaustaista ja 47 venäläistaustaista.

Alustavat havainnot

Tilanteen nopean etenemisen ja alustavien havaintojemme luonteen takia tiedotamme viranomaisia niistä toiseen kertaan jo nyt. Aineistoa kerätään vielä muutamia viikkoja.

Arabian kieli:

Tärkeimmät tiedonsaantikanavat olivat televisio, lapset ja muut läheiset, sosiaalinen media sekä työ- ja opiskelupaikat. Usea haastateltava kertoi, että hänen keskeisin tiedonlähteensä oli arabiankieliset uutistoimistot ja tv-kanavat. Muun muassa Al-Jazeera ja Al-Arabiya ovat uutisoineet koronavirustartunnoista Suomessa. Sosiaalisen median kanavista erityisesti Facebook ja siellä olevat Suomi arabiaksi-sivusto ja kansanedustaja Hussein Al-Taeen videot olivat tärkeitä. Yleisradio mainittiin myös tärkeänä tiedonlähteenä. Jotkut vastaajista toivat työ- tai opiskelupaikkojen kautta saadun tiedon esiin. Muutamalle haastateltavalle se oli jopa niin tärkeä, että työ- tai opiskelupaikka oli ainut kanava, josta he saivat tietoa viranomaisohjeista tai määräyksistä.

Kaiken kaikkiaan, vaikka tietoa Suomen koronaepidemiasta ja viranomaisohjeista on arabian kielellä enenevässä määrin saatavilla, 25.3 - 31.3.2020 aikana tehdyissä haastatteluissa oli edelleen joitakin haastateltavia, jotka totesivat, etteivät "oikein saa mistään" tietoa suomalaisista viranomaisohjeista.

Somalin kieli:

Tärkeimmät tiedonsaantikanavat olivat televisio, lapset ja muut läheiset sekä sosiaalinen media. Useat haastatelluista kertoivat seuraavansa tai yrittävän seurata suomenkielistä televisiota. Suomenkielisten ohjelmien seuraamiseen he saattoivat saada tukea lapsiltaan tai muilta läheiseltä. Lapset tiedottivat vanhempiaan myös erikseen. Sosiaalisen median kanavista mainittiin useimmiten Youtube ja Facebook. Erikseen muutamat mainitsivat Yleisradion somalinkieliset uutiset sekä sosiaalisessa mediassa tiedottavat somalinkieliset terveydenhoidon ammattilaiset. Myös THL:n tiedotus mainittiin. Muutamat vastaajista kertoivat saaneensa tietoa moskeijan tai imamin kautta. Työpaikan tai koulun kautta välittyvä tiedotus mainittiin myös erikseen.

Kaiken kaikkiaan, kahden viikon aikana somalinkielinen tiedotus Suomessa on lisääntynyt huomattavasti. Somaliyhteisön jäsenet ovat alkaneet tiedottaa toisiaan aktiivisesti ja kannustamaan viranomaisohjeiden noudattamiseen. Tästä huolimatta 25.3 - 31.3.2020 tehdyissä haastatteluissa oli edelleen niitä, jotka olivat vain tuttavien ja ystävien suullisen tiedottamisen varassa.

Venäjän kieli:

Haastateltavat venäjänkieliset mainitsivat edellisiä ryhmiä monipuolisimmin lähteitä, joista he seurasivat varmennettua tietoa Suomen koronatilanteesta ja viranomaisen päätöksistä. Tärkeimmät lähteet olivat Yleisradio ja Yleisradio Novosti, joita he seurasivat verkkosivujen välityksellä. Myös televisiota seurattiin mutta se ei ollut niin keskeinen. Tietoa haettiin myös suomenkielisistä sanomalehdistä kuten Helsingin Sanomista. Tiedonlähteinä mainittiin myös THL. Muutama haastateltava mainitsi myös kaupunkien verkkosivut. Sosiaalinen media oli hyvin tärkeä tiedonlähde myös tälle kieliryhmälle ja tuttavien kautta saatiin paljon tietoa. Vain muutama mainitsi nojautuvansa läheisensä kääntämään tietoon.

Yhteenveto

A) Somalin-, arabian- ja venäjänkielistä tiedotusta koronaviruksesta on lisätty erittäin paljon seuraamamme kahden viikon aikana Suomessa. **Vaikka tietoa on nyt paljon tarjolla, se ei kuitenkaan välttämättä tavoita kaikkia.** Erityisesti arabiankielisissä haastateltavissamme oli joitakin henkilöitä, jotka erikseen raportoivat, että heillä oli heikosti tietoa viranomaisohjeista.

B) Haastatelluistamme arabian- ja somalinkielisistä vastaajista televisio ja sosiaalinen media olivat tärkeitä tiedonhankintamenetelmiä. Venäjänkielisille uutistoimistojen verkkosivut olivat keskeisiä.

C) Arabian- ja somalinkielisistä monet olivat pitkälle riippuvaisia yhteisönsä ja lastensa levittämästä ja/tai kääntämästä tiedosta.

D) Hakukoneet eivät välttämättä löydä suomalaisten viranomaisten tuottamia sivustoja, jos henkilö etsii tietoja somaliksi, arabiaksi tai venäjäksi. Erityisesti arabian kielellä tekemillämme Suomen koronavirusepidemiaa koskevissa hauissamme suomalaisten viranomaisten sivuja ei löytynyt, vaikka niitä on nyt runsaasti olemassa.

E) Sivustolla oleva tieto saattaa olla monen klikkauksen takana ja siten vaikeasti saavutettavissa.

F) Viranomaisten jakamasta informaatiosta iso osa on kirjallisessa muodossa. Luku- ja kirjoitustaito saattaa kuitenkin olla joissain tapauksissa heikko, mikä voi tuottaa ongelmia informaation vastaanottamisessa.

Ei ole riittävää, että tietoa tuotetaan. On kiinnitettävä myös huomioita sen levittämiseen.

Lisätietoja:

Akatemiatutkija Eerika Finell VTT, dosentti

Tampereen yliopisto

(eerika.finell@tuni.fi)

KONEEN SÄÄTIÖ